

Από τη δημοτική μας παράδοση
«Το τριαντάφυλλο» - «Άνοιξη και Φθινόπωρο»

Απαντήσεις

«Το τριαντάφυλλο»: Θέμα του ποιήματος είναι η φιλονικία ανάμεσα σε τέσσερα φυτά για το ποιο είναι το καλύτερο σε μυρωδιά κα ομορφιά.

«Άνοιξη και Φθινόπωρο»: Θέμα του ποιήματος είναι η φιλονικία ανάμεσα στην Άνοιξη (Μάρης) και το Φθινόπωρο, σχετικά με το ποια εποχή από τις δυο είναι η καλύτερη. Η κάθε εποχή με επιχειρήματα υποστηρίζει τη δική της υπεροχή.

Αφού μελετήσετε τα πιο πάνω κείμενα στη σελ. 21 από τα κείμενα Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου «Ο λόγος ανάγκη της ψυχής» να απαντήσετε στις πιο κάτω ερωτήσεις:

1. Ποιο είναι το κοινό στοιχείο και στα δύο κείμενα; Γιατί επαναλαμβάνεται αυτό συγκεκριμένα;

Το κοινό στοιχείο και στα δυο κείμενα είναι η φιλονικία. Επαναλαμβάνεται γιατί μέσα από τη φιλονικία αναδεικνύονται τα προτερήματα των αντιπάλων.

2. Ποιοι είναι οι κύριοι αντίπαλοι στα πιο πάνω ποιήματα και ποιες ιδιότητες επικαλούνται ως στοιχεία υπεροχής;

Στο πρώτο ποίημα («Το τριαντάφυλλο») κύριοι αντίπαλοι είναι ο δυόσμος, ο βασιλικός η μαντζουράνα και το τριαντάφυλλο. Ο δυόσμος, ο βασιλικός και η μαντζουράνα επικαλούνται ως στοιχεία υπεροχής τους έναντι των άλλων φυτών την ομορφιά και την ωραία μυρωδιά τους. Το τριαντάφυλλο με τη σειρά του επικαλείται την ομορφιά και τη μυρωδιά του, καθώς και το ότι στολίζει τα μαλλιά των κοριτσιών, ομορφαίνει την άνοιξη και είναι μοναδικό και σπάνιο, αφού εμφανίζεται μόνο μια φορά τον χρόνο. Στο δεύτερο ποίημα («Άνοιξη και Φθινόπωρο») κύριοι αντίπαλοι είναι η Άνοιξη και το Φθινόπωρο. Η Άνοιξη υποστηρίζει την υπεροχή της έναντι του Φθινοπώρου, καθώς η ίδια έχει

πολλά λουλούδια που χαρίζουν δροσιά και πρασινάδα. Επίσης είναι η εποχή που φιλοξενεί τα αηδόνια. Το Φθινόπωρο, από την άλλη, υποστηρίζει ότι με τα κρύα που κάνει, με τα χιόνια και την πάχνη, μπορεί να καταστρέψει τα λουλούδια και χορτάρια της Άνοιξης.

3. Να γράψετε και να εξηγήσετε **τέσσερα(4)** χαρακτηριστικά των δημοτικών τραγουδιών που εντοπίζετε στα παραπάνω δημοτικά τραγούδια, αφού πρώτα μελετήσετε/συμβουλευτείτε το φυλλάδιο με τα βασικά χαρακτηριστικά της δημοτικής ποίησης.

- Επαναλήψεις: κείνα, στολίζω, κι ούλες, αντάμα, του λέει, πολλά, χιόνια
- Προσωποποιήσεις: δυόσμος, βασιλικός, μαντζουράνα, τριαντάφυλλο, Μάης, φθινόπωρο (τα στοιχεία της φύσης παίρνουν ανθρώπινα χαρακτηριστικά και μιλούν.)
- Διάλογος: δυόσμος, βασιλικός, μαντζουράνα, τριαντάφυλλο και Μάης με Φθινόπωρο (συνομιλούν μεταξύ τους)
- Μέτρο: ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο, χωρίς ομοιοκαταληξία
- Δημοτική λαϊκή γλώσσα, λόγος λιτός, κυριαρχία ρήματος και ουσιαστικού
- Απουσία διασκελισμών /αρχή ισομετρίας (κάθε στίχος ή δίστιχο εκφράζει ένα πλήρες και ολοκληρωμένο νόημα).

4. Να εξηγήσετε ποια ανατροπή (απρόβλεπτη εξέλιξη) συμβαίνει στο κάθε δημοτικό τραγούδι.

Στον πρώτο «αγώνα» ενώ μαλώνουν ο δυόσμος, ο βασιλικός και η μαντζουράνα, επεμβαίνει το τριαντάφυλλο, για να υποστηρίξει τη δική του υπεροχή, λέγοντας ότι είναι πιο όμορφο και μυρίζει περισσότερο. Στον δεύτερο αγώνα ενώ η Άνοιξη και το Φθινόπωρο τρώνε και πίνουν, στη

συνέχεια ξεκινούν τη φιλονικία κι ενώ περιμένουμε να νικήσει η ομορφιά (Άνοιξη), τελικά νικά η δύναμη (Φθινόπωρο) ανατροπή τίτλου.

5. Ποια είναι η σχέση των εποχών του χρόνου με τον κύκλο της ζωής;

Η σχέση των εποχών του χρόνου με τον κύκλο της ζωής είναι άμεση. Την Άνοιξη όλα ανθίζουν, είναι όμορφα, ξαναγεννιέται η φύση, ενώ το φθινόπωρο-χειμώνα όλα μαραίνονται, η φύση πεθαίνει. Αυτός είναι και ο κύκλος της ζωής του ανθρώπου (γέννηση-ανάπτυξη-θάνατος).

6. Με βάση τα πιο πάνω δημοτικά τραγούδια να γράψετε πώς παρουσιάζεται η φύση στη δημοτική ποίηση και να εξηγήσετε γιατί.

Η φύση στη δημοτική ποίηση πρωταγωνιστεί και ταυτόχρονα προσωποποιείται. Μέσω της προσωποποίησης, τα στοιχεία της φύσης αποκτούν ανθρώπινες ιδιότητες και έρχονται σε άμεση επαφή με τους ανθρώπους, συζητώντας και συμπάσχοντας μαζί τους. Η φύση παίζει καθοριστικό ρόλο στις ανθρώπινες δραστηριότητες (έρωτας, γάμος, γέννηση, θάνατος) γιατί ο κόσμος του δημοτικού τραγουδιού είναι αγροτικός, της υπαίθρου. Η φύση λοιπόν εξυμνείται και συχνά ταυτίζεται με την ίδια τη χαρά της ζωής, εμπνέοντας στους ανθρώπους σεβασμό προς αυτήν και συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην αρμονική συνύπαρξη με αυτήν.

